FAN VA TA’LIM YANGILIKLARI
ILMIY-METODIK JURNAL
ISSN 3093-8694 ◆ saen.uz
2026-yil
10 (2)-son

UDK: 378.091.3:373.2

Zarifova Zabarjatxon Muxammad qizi,
Nizomiy Ganjaviy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti o‘qituvchisi

BO‘LAJAK MAKTABGACHA TA’LIM PEDAGOGLARIDA KORPORATIV MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK-PEDAGOGIK ASOSLARI

Annotatsiya. Mazkur maqolada bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarida korporativ madaniyatni rivojlantirishning strategik-pedagogik asoslari nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Maktabgacha ta’lim tizimining kengayishi, davlat va nodavlat ta’lim tashkilotlari sonining ortishi, ta’lim xizmatlari sifatiga qo‘yilayotgan talablarning kuchayishi bo‘lajak pedagoglarni nafaqat kasbiy bilim va ko‘nikmalar, balki korporativ madaniyatga oid kompetensiyalar bilan ham qurollantirish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Tadqiqotda korporativ madaniyatning mazmuni, tarkibiy komponentlari va uni rivojlantirishga ta’sir etuvchi pedagogik omillar o‘rganilgan. Shuningdek, qadriyatlarga asoslangan ta’lim, mentorlik, reflektiv faoliyat, vaziyatli topshiriqlar, loyiha metodlari va raqamli portfoliodan foydalanishning imkoniyatlari asoslab berilgan. Natijada bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarida korporativ madaniyatni shakllantirishga xizmat qiluvchi strategik-pedagogik yondashuvlar va ularni ta’lim jarayoniga tatbiq etish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: korporativ madaniyat, maktabgacha ta’lim, bo‘lajak pedagog, strategik-pedagogik yondashuv, kasbiy kompetensiya, kasbiy etika, mentorlik, refleksiya, kommunikativ madaniyat, pedagogik hamkorlik, raqamli portfolio.

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ И ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ КОРПОРАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ У БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. В статье теоретически и практически рассматриваются стратегические и педагогические основы развития корпоративной культуры у будущих педагогов дошкольного образования. Расширение системы дошкольного образования, увеличение количества государственных и негосударственных образовательных организаций, а также повышение требований к качеству образовательных услуг обусловливают необходимость формирования у будущих педагогов не только профессиональных знаний и навыков, но и компетенций, связанных с корпоративной культурой. В исследовании раскрываются содержание корпоративной культуры, её структурные компоненты и педагогические факторы, влияющие на её развитие. Обоснованы возможности использования ценностно-ориентированного обучения, наставничества, рефлексивной деятельности, ситуационных заданий, проектных методов и цифрового портфолио. В результате определены стратегические и педагогические подходы к формированию корпоративной культуры у будущих педагогов дошкольного образования, а также разработаны практические рекомендации по их внедрению в образовательный процесс высших учебных заведений.

Ключевые слова: корпоративная культура, дошкольное образование, будущий педагог, стратегико-педагогический подход, профессиональная компетентность, профессиональная этика, наставничество, рефлексия, коммуникативная культура, педагогическое сотрудничество, цифровое портфолио.

STRATEGIC AND PEDAGOGICAL FOUNDATIONS FOR DEVELOPING CORPORATE CULTURE AMONG FUTURE PRESCHOOL EDUCATION TEACHERS

Abstract. This article examines the strategic and pedagogical foundations for developing corporate culture among future preschool education teachers from theoretical and practical perspectives. The expansion of the preschool education system, the increasing number of public and private educational institutions, and growing expectations regarding the quality of educational services highlight the need to equip future teachers not only with professional knowledge and skills but also with corporate culture competencies. The study explores the concept of corporate culture, its structural components, and the pedagogical factors influencing its development. Particular attention is given to the potential of value-based education, mentoring, reflective practice, case studies, project-based learning, and digital portfolios. The study identifies strategic and pedagogical approaches to developing corporate culture among future preschool education teachers and provides practical recommendations for integrating these approaches into higher education programmes.

Keywords: corporate culture, preschool education, future teacher, strategic and pedagogical approach, professional competence, professional ethics, mentoring, reflection, communication culture, pedagogical collaboration, digital portfolio.

KIRISH

Bugungi kunda ta’lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar, globallashuv jarayonlari va zamonaviy pedagogik yondashuvlarning rivojlanishi ta’lim tashkilotlari faoliyatini yangi talablar asosida tashkil etishni taqozo etmoqda. Ayniqsa, maktabgacha ta’lim tizimida ta’lim-tarbiya sifatini oshirish, pedagogik jamoalarda sog‘lom ijtimoiy-psixologik muhitni shakllantirish, o‘zaro hamkorlik va kasbiy mas’uliyatni mustahkamlash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur jarayonlarda korporativ madaniyat ta’lim tashkiloti faoliyatining samaradorligini belgilovchi muhim omillardan biri sifatida namoyon bo‘ladi.

Maktabgacha ta’lim pedagogi faqat bolalarga bilim va tarbiya beruvchi mutaxassis emas, balki ta’lim tashkilotida sog‘lom muhitni shakllantiruvchi, ota-onalar bilan samarali hamkorlikni yo‘lga qo‘yuvchi, pedagogik jamoaning umumiy maqsad va qadriyatlarini qo‘llab-quvvatlovchi ijtimoiy-pedagogik subyektdir. Shu sababli bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarini tayyorlash jarayonida ularda korporativ madaniyatga oid bilim, ko‘nikma va kompetensiyalarni rivojlantirish kasbiy tayyorgarlikning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Korporativ madaniyat tashkilot a’zolarini yagona maqsad atrofida birlashtiruvchi qadriyatlar, me’yorlar, an’analar, xulq-atvor qoidalari, muloqot uslublari va o‘zaro munosabatlar tizimini ifodalaydi. Ta’lim tashkilotlari faoliyatida esa u pedagoglarning kasbiy etikaga rioya qilishi, jamoaviy hamkorlikka tayyorligi,

ta’lim-tarbiya jarayoniga mas’uliyat bilan yondashishi va tashkilotning umumiy rivojlanish maqsadlarini qo‘llab-quvvatlashida namoyon bo‘ladi.

O‘zbekistonda maktabgacha ta’lim tizimining izchil rivojlanishi ushbu yo‘nalishda faoliyat olib boradigan pedagoglarga qo‘yiladigan talablarni ham kengaytirmoqda. Jahon banki ma’lumotlariga ko‘ra, mamlakatda 2017-yilda maktabgacha ta’lim bilan qamrov darajasi qariyb 27 foizni tashkil etgan bo‘lsa, keyingi yillarda ushbu ko‘rsatkich sezilarli darajada oshgan. Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligining 2024-yil yakunlari bo‘yicha ma’lumotlarida ham yangi maktabgacha ta’lim tashkilotlari tashkil etilgani va qo‘shimcha o‘rinlar yaratilgani qayd etilgan. Bu esa pedagog kadrlar tayyorlash mazmunini takomillashtirish, ularda kasbiy moslashuvchanlik, kommunikativ madaniyat va jamoada ishlash kompetensiyalarini rivojlantirish zaruratini kuchaytiradi.

Shu nuqtayi nazardan, bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarida korporativ madaniyatni rivojlantirishning strategik-pedagogik asoslarini aniqlash, uning tarkibiy qismlarini belgilash hamda samarali pedagogik mexanizmlarni ishlab chiqish dolzarb ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi.

Tadqiqotning asosiy maqsadi bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarida korporativ madaniyatni rivojlantirishning nazariy asoslarini o‘rganish, uning tarkibiy komponentlarini aniqlash va oliy ta’lim jarayonida qo‘llash mumkin bo‘lgan strategik-pedagogik yondashuvlarni asoslashdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Korporativ madaniyat tushunchasi menejment, tashkiliy psixologiya va pedagogika fanlari doirasida keng o‘rganilgan bo‘lib, uning mazmuni tashkilotning ichki qadriyatlari, xulq-atvor me’yorlari, boshqaruv tamoyillari va jamoaviy munosabatlari bilan izohlanadi. Mazkur yo‘nalishda olib borilgan ilmiy tadqiqotlar korporativ madaniyatning tashkilot faoliyati samaradorligi, xodimlarning kasbiy motivatsiyasi va jamoaviy hamkorlikni rivojlantirishdagi ahamiyatini ochib beradi.

E. Sheinning tashkiliy madaniyatga oid nazariyasida korporativ madaniyat tashkilot a’zolari tomonidan o‘zlashtirilgan umumiy qadriyatlar, asosiy qarashlar va xulq-atvor me’yorlari tizimi sifatida talqin qilinadi. Olim tashkiliy madaniyatni ko‘rinadigan tashkiliy belgilar, e’tirof etilgan qadriyatlar hamda chuqur shakllangan asosiy tasavvurlar orqali izohlaydi. Ushbu yondashuv maktabgacha ta’lim tashkilotlarida korporativ madaniyatni shakllantirishda nafaqat tashqi tartib-qoidalarga, balki pedagoglarning ichki e’tiqodi, kasbiy pozitsiyasi va jamoaviy qadriyatlariga ham e’tibor qaratish lozimligini ko‘rsatadi.

K. Kameron va R. Kuinn tomonidan ishlab chiqilgan raqobatdosh qadriyatlar modeli tashkilot madaniyatini boshqaruv uslubi, ichki munosabatlar va samaradorlik mezonlari bilan bog‘liq holda o‘rganish imkonini beradi. Mazkur nazariy qarashlar maktabgacha ta’lim tashkilotlarida hamkorlik, yangilikka ochiqlik, natijadorlik va jamoaviy mas’uliyatni rivojlantirish uchun muhim nazariy asos bo‘lib xizmat qiladi.

T. Dil va K. Peterson tadqiqotlarida ta’lim tashkilotlari madaniyatining pedagogik jarayon, rahbarlik faoliyati va o‘qituvchilar o‘rtasidagi munosabatlarga ta’siri yoritilgan. M. Fullan esa ta’limdagi o‘zgarishlarni amalga oshirishda jamoaviy mas’uliyat, kasbiy hamkorlik va tashkilot ichidagi umumiy maqsadlarning muhimligini asoslaydi. Ushbu ilmiy qarashlar bo‘lajak pedagoglarni ta’lim tashkilotining ichki madaniyatiga moslashish bilangina cheklamasdan, uni rivojlantirishga faol hissa qo‘shadigan mutaxassis sifatida tayyorlash zarurligini ko‘rsatadi.

Pedagogik faoliyatda tajribaviy ta’limning ahamiyati D. Kolb tomonidan asoslangan. Uning fikricha, bilim va ko‘nikmalar amaliy tajriba, kuzatish, tahlil qilish va yangi vaziyatlarda qo‘llash jarayonida rivojlanadi. Bu yondashuv bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarida korporativ madaniyatni shakllantirishda pedagogik amaliyot, mentorlik va reflektiv faoliyatdan foydalanishning samaradorligini asoslaydi.

L. Vygotskiyning ijtimoiy-madaniy rivojlanish nazariyasida shaxsning rivojlanishi ijtimoiy munosabatlar, muloqot va hamkorlik jarayonlari bilan chambarchas bog‘liq holda izohlanadi. J. Lave va E. Wenger tomonidan ishlab chiqilgan amaliy hamjamiyatlarda o‘rganish konsepsiyasi esa kasbiy bilim va tajribaning jamoaviy faoliyat davomida shakllanishini ta’kidlaydi.

OECD tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda maktabgacha ta’lim sifati pedagoglarning kasbiy tayyorgarligi, ta’lim muhitining tashkil etilishi, rahbarlik sifati va o‘zaro hamkorlik bilan uzviy bog‘liqligi ko‘rsatilgan.

Yuqoridagi ilmiy manbalar tahlili korporativ madaniyatni rivojlantirish masalasi ko‘p qirrali pedagogik va tashkiliy jarayon ekanini ko‘rsatadi. Biroq bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarining korporativ madaniyat kompetensiyasini oliy ta’lim jarayonida shakllantirish, uning tarkibiy qismlarini yagona strategik-pedagogik tizim asosida rivojlantirish masalasi alohida ilmiy-amaliy yondashuvni talab etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning metodologik asosini tizimli, kompetensiyaviy, shaxsga yo‘naltirilgan, faoliyatga asoslangan va tajribaviy yondashuvlar tashkil etadi. Mazkur yondashuvlar bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarida korporativ madaniyatni alohida bilim yoki ko‘nikma sifatida emas, balki kasbiy faoliyat davomida namoyon bo‘ladigan yaxlit kompetensiya sifatida shakllantirish imkonini beradi.

Tadqiqot nazariy-tahliliy xususiyatga ega bo‘lib, unda tashkiliy madaniyat, pedagogik kompetensiyalar, kasbiy etika va ta’lim tashkilotlarida hamkorlikka oid ilmiy adabiyotlar o‘rganildi. Shuningdek, maktabgacha ta’lim tizimining rivojlanishiga oid rasmiy statistik ma’lumotlar tahlil qilinib, ularning bo‘lajak pedagoglar tayyorgarligiga qo‘yiladigan talablar bilan bog‘liqligi aniqlandi. Tadqiqot jarayonida ilmiy manbalarni tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish, tizimlashtirish va pedagogik modellashtirish metodlaridan foydalanildi.

Korporativ madaniyat kompetensiyasining mazmunini aniqlashda uning o‘zaro bog‘liq to‘rtta asosiy komponenti ajratib ko‘rsatildi.

Birinchi komponent — qadriyatli komponent bo‘lib, unda bo‘lajak pedagogning maktabgacha ta’lim tashkiloti missiyasi, bolaga yo‘naltirilgan ta’lim tamoyillari, milliy va umuminsoniy qadriyatlar hamda kasbiy mas’uliyat haqidagi tasavvurlari mujassamlashadi. Ushbu komponent pedagogning o‘z kasbiga, bolalarga, ota-onalarga va hamkasblariga munosabatini belgilaydi.

Ikkinchi komponent — etik-huquqiy komponent bo‘lib, kasbiy etika me’yorlariga rioya qilish, pedagogik takt, adolat, halollik, maxfiylik va o‘zaro hurmat tamoyillariga asoslanadi. Mazkur komponent bo‘lajak pedagogning turli kasbiy vaziyatlarda mas’uliyatli va asoslangan qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

Uchinchi komponent — kommunikativ komponent bo‘lib, jamoada ishlash, faol tinglash, fikr almashish, nizoli vaziyatlarni konstruktiv hal qilish va ota-onalar bilan samarali muloqot o‘rnatish ko‘nikmalarini qamrab oladi.

To‘rtinchi komponent — reflektiv-innovatsion komponent bo‘lib, pedagogning o‘z faoliyatini tahlil qilishi, mavjud kamchiliklarni aniqlashi, kasbiy rivojlanish yo‘nalishlarini belgilashi va zamonaviy pedagogik yangiliklarga ochiq bo‘lishini nazarda tutadi.

Mazkur komponentlarning o‘zaro uyg‘unligi bo‘lajak pedagogning korporativ madaniyat kompetensiyasini shakllantirishga xizmat qiladi. Ularni rivojlantirishda nazariy mashg‘ulotlarni amaliy faoliyat bilan integratsiyalash, mentorlik, vaziyatli topshiriqlar, loyiha metodlari va raqamli portfolio kabi pedagogik vositalardan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

NATIJALAR

Tadqiqot davomida amalga oshirilgan nazariy tahlillar maktabgacha ta’lim tashkilotlarida korporativ madaniyatni shakllantirish pedagoglarning kasbiy bilimlari bilan bir qatorda ularning qadriyatlari, muloqot madaniyati, jamoaviy mas’uliyati va o‘z faoliyatiga munosabatiga ham bog‘liqligini ko‘rsatdi. Shu bois bo‘lajak pedagoglarni tayyorlash jarayonida korporativ madaniyatni rivojlantirishga qaratilgan maxsus pedagogik mexanizmlarni joriy etish zarur.

Birinchi navbatda, qadriyatlarga asoslangan ta’lim mazmunini kuchaytirish muhimdir. Bunda kasbiy etika, maktabgacha ta’lim tashkilotining missiyasi, jamoaviy hamkorlik, ota-onalar bilan muloqot madaniyati va pedagogik mas’uliyat kabi mavzularni tegishli fanlar mazmuniga integratsiyalash lozim. Masalan, talabalar tomonidan “Ideal maktabgacha ta’lim tashkilotining korporativ qadriyatlari” mavzusida loyiha ishlab chiqilishi ularning tashkilot faoliyatiga qadriyatli yondashuvini rivojlantiradi.

Ikkinchi muhim yo‘nalish mentorlik tizimini takomillashtirishdir. Pedagogik amaliyot jarayonida talabaga tajribali tarbiyachi yoki metodistning biriktirilishi, kasbiy vaziyatlarni birgalikda tahlil qilish va muntazam fikr-mulohaza almashish imkoniyatini yaratadi. Bunda talaba nafaqat amaliy ko‘nikmalarni egallaydi, balki

pedagogik jamoaning ichki munosabatlari, kasbiy odob qoidalari va tashkilotning qadriyatlar tizimi bilan ham tanishadi.

Uchinchi yo‘nalish sifatida vaziyatli topshiriqlar va case-study metodidan foydalanish alohida ahamiyatga ega. Jumladan, ota-onalar bilan yuzaga keladigan kelishmovchiliklar, yangi pedagogning jamoaga moslashuvi, guruhdagi kommunikativ muammolar va bolalar uchun xavfsiz hamda inklyuziv muhit yaratish kabi vaziyatlarni tahlil qilish orqali talabalar mustaqil qaror qabul qilish, kasbiy etika me’yorlariga amal qilish va muammolarni konstruktiv hal etish ko‘nikmalarini rivojlantiradilar.

To‘rtinchi yo‘nalish reflektiv faoliyat va raqamli portfoliodan foydalanish bilan bog‘liq. Talabaning pedagogik amaliyot davomida bajargan ishlari, kuzatuvlari, loyihalari, o‘z-o‘zini baholash natijalari va mentor tavsiyalarini elektron shaklda jamlashi uning kasbiy rivojlanish dinamikasini kuzatish imkonini beradi.

Beshinchi yo‘nalish oliy ta’lim muassasalari va maktabgacha ta’lim tashkilotlari o‘rtasidagi hamkorlikni rivojlantirishdir. Bunday hamkorlik doirasida metodik seminarlar, mahorat darslari, jamoaviy loyihalar va amaliy kuzatuv mashg‘ulotlarini tashkil etish nazariy bilimlarning real kasbiy faoliyat bilan uyg‘unlashishiga xizmat qiladi.

Mazkur strategiyalarni umumlashtirish asosida bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarida korporativ madaniyatni rivojlantirishning quyidagi amaliy yo‘nalishlari aniqlandi:

o‘quv dasturlariga korporativ madaniyat va kasbiy etika mazmunini integratsiya qilish;

pedagogik amaliyotda mentorlik va reflektiv tahlilni yo‘lga qo‘yish;

kasbiy vaziyatlarni tahlil qilishga asoslangan interfaol metodlardan foydalanish;

talabalarning individual rivojlanishini raqamli portfolio orqali monitoring qilish;

oliy ta’lim muassasasi va maktabgacha ta’lim tashkilotlari hamkorligini kuchaytirish.

Ushbu yo‘nalishlarning izchil amalga oshirilishi bo‘lajak pedagoglarda korporativ madaniyatning qadriyatli, etik-huquqiy, kommunikativ va reflektiv-innovatsion tarkibiy qismlarini o‘zaro bog‘liq holda rivojlantirish imkonini beradi.

MUHOKAMA

Bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarida korporativ madaniyatni rivojlantirishga doir nazariy qarashlar va taklif etilgan pedagogik strategiyalar mazkur jarayonni oliy ta’limning uzviy tarkibiy qismi sifatida tashkil etish zarurligini ko‘rsatadi. Chunki korporativ madaniyat faqat tashkilotning ichki qoidalarini bilish yoki ularga rioya qilish bilan cheklanmaydi. U pedagogning kasbiy dunyoqarashi, jamoa bilan munosabati, pedagogik mas’uliyati va ta’lim tashkilotining umumiy rivojlanishiga qo‘shadigan hissasida namoyon bo‘ladi.

E. Sheinning tashkiliy madaniyat nazariyasi nuqtayi nazaridan qaralganda, korporativ qadriyatlar faqat rasmiy hujjatlar yoki belgilangan me’yorlar orqali emas, balki tashkilot a’zolarining kundalik faoliyati va o‘zaro munosabatlari davomida ham shakllanadi. Demak, bo‘lajak pedagoglarda korporativ madaniyatni rivojlantirish uchun ularni real pedagogik muhitga jalb etish, jamoaviy faoliyat jarayonida kuzatish, tahlil qilish va mustaqil xulosa chiqarishga o‘rgatish muhimdir.

J. Lave va E. Wenger tomonidan ilgari surilgan amaliy hamjamiyatlarda o‘rganish konsepsiyasi ham mazkur fikrni tasdiqlaydi. Ushbu yondashuvga ko‘ra, kasbiy bilim va ko‘nikmalar tajribali mutaxassislar bilan o‘zaro hamkorlik, umumiy faoliyatda ishtirok etish va amaliy tajribani o‘zlashtirish orqali rivojlanadi. Shu sababli maktabgacha ta’lim tashkilotlaridagi pedagogik amaliyotni faqat kasbiy ko‘nikmalarni sinovdan o‘tkazish jarayoni sifatida emas, balki bo‘lajak pedagogni kasbiy hamjamiyatga tayyorlash vositasi sifatida tashkil etish maqsadga muvofiq.

Korporativ madaniyatni rivojlantirishda mentorlikning o‘rni ham alohida e’tiborga loyiq. Tajribali pedagog tomonidan beriladigan tavsiyalar, kasbiy faoliyatni birgalikda tahlil qilish va muntazam fikr-mulohaza almashish talabaning o‘z faoliyatiga tanqidiy munosabatini shakllantiradi. D. Kolbning tajribaviy ta’lim nazariyasiga muvofiq, amaliy tajriba reflektiv kuzatish va nazariy umumlashtirish bilan uyg‘unlashgandagina barqaror o‘rganish natijalariga erishish mumkin.

Shuningdek, maktabgacha ta’lim tizimida davlat va nodavlat tashkilotlarining ko‘payishi, ta’lim xizmatlari shakllarining diversifikatsiyalashuvi bo‘lajak pedagoglardan turli tashkiliy muhitlarda faoliyat yuritish qobiliyatini talab etadi. Bunday sharoitda korporativ madaniyat kompetensiyasi pedagogning yangi jamoaga moslashishi, tashkilot qadriyatlarini anglab yetishi, o‘zaro hamkorlikni yo‘lga qo‘yishi va kasbiy rivojlanishini davom ettirishi uchun zarur shartlardan biri hisoblanadi.

Taklif etilgan strategik-pedagogik yondashuvlarning samaradorligi ularni alohida tadbirlar shaklida emas, balki o‘quv mashg‘ulotlari, pedagogik amaliyot, mustaqil ta’lim va kasbiy refleksiya bilan uzviy bog‘liq holda amalga oshirishga bog‘liq. Shu jihatdan korporativ madaniyatni rivojlantirish oliy ta’lim muassasasi, maktabgacha ta’lim tashkiloti, pedagog va talaba hamkorligiga asoslangan uzluksiz jarayon sifatida qaralishi lozim.

XULOSA

Bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagoglarida korporativ madaniyatni rivojlantirish zamonaviy pedagogik ta’limning muhim yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, u ta’lim tashkilotlarida sog‘lom ijtimoiy-psixologik muhitni shakllantirish, pedagogik jamoa hamkorligini mustahkamlash va ta’lim-tarbiya sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, korporativ madaniyat kompetensiyasi qadriyatli, etik-huquqiy, kommunikativ va reflektiv-innovatsion komponentlarning o‘zaro uyg‘unligi asosida rivojlanadi. Ushbu komponentlarni shakllantirish bo‘lajak pedagogning kasbiy mas’uliyati, pedagogik etikaga munosabati, jamoada ishlash qobiliyati va o‘z faoliyatini muntazam takomillashtirishga intilishini ta’minlaydi.

Korporativ madaniyatni rivojlantirishning samarali strategiyalari sifatida qadriyatlarga asoslangan ta’lim modullarini joriy etish, mentorlik tizimini rivojlantirish, vaziyatli topshiriqlar va loyiha metodlaridan foydalanish, reflektiv faoliyatni tashkil etish, raqamli portfolio yuritish hamda oliy ta’lim muassasalari bilan maktabgacha ta’lim tashkilotlari o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish belgilandi.

Shuningdek, bo‘lajak pedagoglarda korporativ madaniyatni shakllantirish jarayonida nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg‘unlashtirish, talabalarning individual kasbiy rivojlanishini muntazam monitoring qilish va baholashning kompleks mexanizmlaridan foydalanish muhimligi asoslandi.

Xulosa qilib aytganda, korporativ madaniyat bo‘lajak maktabgacha ta’lim pedagogining shaxsiy va kasbiy kamolotini ta’minlovchi muhim kompetensiya bo‘lish bilan birga, kelgusida faoliyat yuritadigan ta’lim tashkilotining samaradorligiga ham bevosita ta’sir ko‘rsatuvchi omildir. Shu bois oliy pedagogik ta’lim tizimida mazkur kompetensiyani rivojlantirishga yo‘naltirilgan maxsus o‘quv modullari, amaliy mashg‘ulotlar va mentorlik dasturlarini takomillashtirish maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Cameron, K. S., & Quinn, R. E. (2011). Diagnosing and Changing Organizational Culture: Based on the Competing Values Framework (3rd ed.). Jossey-Bass.

2. Deal, T. E., & Peterson, K. D. (2016). Shaping School Culture (3rd ed.). Jossey-Bass.

3. Fullan, M. (2016). The New Meaning of Educational Change (5th ed.). Teachers College Press.

4. Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). Professional Capital: Transforming Teaching in Every School. Teachers College Press.

5. Kolb, D. A. (1984). Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. Prentice-Hall.

6. Lave, J., & Wenger, E. (1991). Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation. Cambridge University Press.

7. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi. (2025, 6-yanvar). Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tomonidan 2024-yilda amalga oshirilgan ishlar to‘g‘risida ma’lumot. https://gov.uz/oz/uzedu/news/view/141078

8. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. (2026, 26-may). O‘zbekiston Respublikasida oliy ta’lim. https://stat.uz/img/news/olij-talim-lotin_p44563.pdf

9. OECD. (2019). Providing Quality Early Childhood Education and Care: Results from the Starting Strong Survey 2018. OECD Publishing.

10. Schein, E. H. (2010). Organizational Culture and Leadership (4th ed.). Jossey-Bass.

11. Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). Competence at Work: Models for Superior Performance. John Wiley & Sons.

12. UNESCO Global Education Monitoring Report. (2026). Uzbekistan: 2026 GEM Report Country Case Study. https://www.unesco.org/gem-report/en/2026-gem-report-country-case-studies/uzbekistan

13. UNICEF Uzbekistan. (2024, December 4). Quality Pre-School Education Is Essential for Ensuring the Best Start in Children’s Lives. https://www.unicef.org/uzbekistan/en/press-releases/quality-pre-school-education-essential-ensuring-best-start-childrens-lives

14. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.

15. Wenger, E. (1998). Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity. Cambridge University Press.

16. World Bank. (2025, April 15). Shaping the Future: Building Foundational Skills Through Early Childhood Education and Inclusive Learning in Europe and Central Asia. https://www.worldbank.org/en/results/2025/04/15/building-foundational-skills-through-early-childhood-education-and-inclusive-learning-in-europe-and-central-asia https://www.worldbank.org/en/results/202...

17. World Bank. (2026, June 9). Uzbekistan's Preschool Boom: Better Futures for Children and Mothers. https://www.worldbank.org/en/news/feature/2026/06/09/uzbekistan-s-preschool-boom-better-futures-for-children-and-mothers